

Özellikleri belli olmayan “kitap” mehir olarak belirlenebilir mi?

Soru: Evlenirken eşimden mehir olarak kitap istedim ancak kitabın özelliklerine dair bir konuşma yapmadık. Eşim de bana bir roman getirerek kendisinin kitap derken bunu kastettiğini söyledi. Bu durumda ne yapmalıyım, böyle bir mehir geçerli olur mu?

Cevap

Mehir, kadının nikahla birlikte hak ettiği mali karşılığı olan bir değerdir. Allah Teala, “Nikahlanarak karı-koca ilişkisi yaşadığınız kadınlara kararlaştırılmış (farz kılınmış) olan mehirlerini verin.”¹ buyurarak mehrin farz olduğunu ifade etmektedir. Mehir her ne kadar kadının hakkı olsa da Allah Teala tarafından tayin edildiğinden dolayı onsuz bir nikahın kısılması mümkün değildir. Bu yüzden fukaha, tarafların mehir verilmemesi üzere anlaşarak nikah kıymaları halinde bu anlaşmanın geçersiz olduğunu, erkeğin bu durumda mehr-i misil² vermekle mükellef olduğunu ifade etmektedir.³

Fukaha, mehir olarak verilen malın inek, koyun gibi çeşidi belirtilmeksizin “hayvan” gibi cins olarak zikredilmesi durumunda oluşan mechuliyetin ancak mehr-i misille giderilebileceğini söylemektedir. Nitekim konuyla alakalı İmam Merğînânî (r.a) şöyle demektedir: “Bir kişi, mehir olarak hayvan vermek üzere evlense, (cehaletten/bilinmezlikten dolayı) bu mehir geçersiz olur ve mehr-i misil verilmesi gerekir.”⁴ Buna göre “Sana mehir olarak kitap vereceğim” şeklinde yapılan anlaşmada da yukarıda zikrettiğimiz örnekte olduğu gibi bir bilinmezlik olduğundan mehr-i misil verilmesi gerekir.

1. Nisa, 4/24.

2. Mehr-i misil; zevcenin, babası tarafından yaş, güzellik, bekaret gibi özelliklerde kendisine akran ve emsal olan kadınların mehridir. Babasının tarafında bu özelliklerde kadınların bulunmaması halinde memleketindeki diğer kadınlara bakılır. (Bkz. Erdoğan, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, s. 356.).

3. Abdülganî b. Tâlib el-Meydânî el-Guneymî, *el-Lübâb fî Şerh’i Kitâb* (Beyrut: el-Mektebetu’l-İlmiyye, ts.), 3/15.

4. Burhanuddîn el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti’l-Mübtedî* (Karaçi: Mektebtu’l-Büsrâ, 2021), 2/47.